

Prognoza cen podstawowych produktów rolno-żywnościowych

Prognoza cen skupu: zbóż, trzody chlewnej, bydła, kurcząt brojlerów, mleka do czerwca 2017 roku na tle przewidywanych czynników podażowo-popytowych wpływających na ich poziom.

Rynek zbóż

W pierwszej połowie sezonu 2016/2017, pomimo dużej konkurencji, eksport zbóż z Polski utrzymał się na wysokim poziomie. W okresie lipiec - grudzień 2016 roku z kraju wywieziono blisko 3,7 mln ton ziarna zbóż, o 35% więcej niż w analogicznym okresie sezonu 2015/2016. Najwięcej wywieziono pszenicy, która stanowi 63% ogółu eksportu ziarna. Eksport pszenicy wyniósł 2,3 mln ton i był o 62% większy. Eksport pozostałych zbóż był zdecydowanie mniejszy. Żyta wyeksportowano 261 tys. ton, o 24% mniej; jęczmienia 62 tys. ton, o 55% mniej. Zboże eksportowano przede wszystkim do Niemiec, Arabii Saudyjskiej, Algierii.

Eksport produktów pierwotnego przetwórstwa był o 1% większy niż przed rokiem, a produktów wysoko przetworzonych o 10% większy.

Duża podaż zbóż na świecie i duża konkurencja na rynkach zagranicznych (głównie ze strony WNP) oraz wyczerpujące się zapasy mogą ograniczyć eksport zbóż z kraju w dalszej części sezonu. Przewiduje się, że w całym sezonie z kraju zostanie wywiezione około 4,7 mln ton ziarna zbóż i przetworów zbożowych, o 26% mniej niż rok wcześniej.

W pierwszej połowie sezonu 2016/2017 import ziarna zbóż do Polski był mniejszy niż przed rokiem. W okresie lipiec - grudzień 2016 do kraju przywieziono 0,6 mln ton zbóż, wobec około 0,7 mln ton w analogicznym okresie sezonu 2015/2016. Zwiększył się m.in. przywóz pszenicy o 59%, jęczmienia o 58% i żyta dwukrotnie. Ziarno zbóż było impor-

towane głównie ze Słowacji, z Czech i z Niemiec. Przywóz zbóż z krajów WNP stanowił 6% importowanego ziarna i wyniósł 36 tys. ton.

Prognozuje się, że w całym sezonie 2016/2017 do kraju może zostać wwieziona (w ekwiwalencie ziarna) 1,9 mln ton ziarna zbóż i przetworów zbożowych, o 20% mniej niż w poprzednim sezonie.

Biorąc pod uwagę prognozę zużycia oraz zmian wolumenu eksportu i importu, ocenia się, że zapasy zbóż pod koniec sezonu 2016/2017 mogą nieco wzrosnąć, ale ich poziom będzie nadal relatywnie niski.

Ceny zbóż na świecie do końca sezonu 2016/2017 będą pod wpływem dużej podaży ziarna, zwłaszcza Europy Wschodniej (Rosja i Ukraina). Ocenia się, że w miarę wyczerpywania się zapasów zbóż ich ceny będą wykazywały sezonowy wzrost. Na poziom cen w UE mogą mieć wpływ mniejsze, niż w sezonie 2015/2016, zasoby zbóż. Ceny zbóż w Polsce będą się kształtowały przede wszystkim pod wpływem cen na rynku unijnym. W tej sytuacji przewiduje się, że krajowe ceny zbóż w pierwszej połowie 2017 roku mogą wykazywać powolny wzrost.

Zespół Ekspertów ds. Prognozowania Podstawowych Produktów Rolniczych, powołany przez Prezesa Agencji Rynku Rolnego, ocenił, że w Polsce do końca czerwca 2017 roku ceny pszenicy i żyta mogą kształtować się następująco:

pszenica ogółem	630 - 670 zł/t,
pszenica konsumpcyjna	660 - 700 zł/t,
żyto	550 - 590 zł/t.

Rynek wieprzowiny

W 2016 roku, w wyniku wzrostu cen żywca wieprzowego i spadku cen zbóż, relacje cen trzoda - pasze uległy poprawie. W grudniu 2016 roku relacje te, w odniesieniu do cen targowiskowych jęczmienia, kształtowały się jak 7,3 : 1, wobec 5,4 : 1 w grudniu 2015 roku, a w przypadku żyta - jak 8,6 : 1, wobec 6,3 : 1 przed rokiem. Poprawa opłacalności przyczyniła się do odwrócenia tendencji spadkowej w krajowym pogłowie trzody chlewnej. Zgodnie z danymi GUS, opublikowanymi w końcu stycznia br., w grudniu 2016 r. w Polsce było 11,1 mln sztuk trzody chlewnej, o 4,9% więcej niż rok wcześniej. Wzrost liczebności nastąpił we wszystkich grupach

produkcyjno-użytkowych, a największy dotyczył prosiąt do 20 kg (o 8,4%) i loch prośnych (o 8,2%). O zainteresowaniu rozwojem produkcji wieprzowiny może świadczyć zwiększony import trzody chlewnej, który w okresie jedenastu miesięcy 2016 roku wyniósł 5,7 mln sztuk, o 13% więcej niż w analogicznym okresie 2015 roku.

W całym 2016 roku, w wyniku poprawy opłacalności chowu trzody chlewnej, krajowa produkcja żywca wieprzowego była nieco większa (o około 0,5%) niż w 2015 roku i wyniosła 2,4 mln ton. Zmiany w krajowym pogłowie trzody chlewnej w końcu 2016 roku wskazują na dalszy wzrost krajowej produkcji w roku bieżącym. Ocenia się, że w całym 2017 roku może ona być o około 3% większa i wynieść 2,4 mln ton (1,9 mln ton wbc.).

Od stycznia do listopada 2016 roku z kraju wywieziono 635 tys. ton żywca, mięsa, tłuszczów i przetworów wieprzowych, 6% więcej niż w tym samym okresie w 2015 roku. Zwiększył się eksport mięsa (o 10%), przetworów (o 7%) i żywca (o 15 tys. sztuk), w tym zwłaszcza tuczników. Mniejszy był natomiast wywóz tłuszczów. Prognozowany wzrost krajowej produkcji wieprzowiny w 2017 roku prawdopodobnie zostanie przeznaczony na eksport, który może być o około 5% większy niż w 2016 roku.

W okresie jedenastu miesięcy 2016 roku do Polski sprowadzono 765 tys. ton produktów wieprzowych, o 0,5% mniej niż w tym samym okresie 2015 roku. W całym 2016 roku import wyniósł 830 tys. ton, wobec 840 tys. ton w 2015 roku. Na 2017 rok przewidywany jest spadek eksportu o 4%, do około 800 tys. ton.

W 2016 roku (według GUS) krajowe ceny detaliczne wieprzowiny były o 1,5% wyższe niż w 2015 roku. W tym samym okresie ceny mięsa wołowego wzrosły o 0,5%, a konkurującego z wieprzowiną mięsa drobiowego obniżyły się o 2,3%.

Przewiduje się, że w 2017 roku, pomimo wzrostu krajowej produkcji, ceny w UE będą sprzyja-

ły wzrostowi cen trzody chlewnej w Polsce. W efekcie, w czerwcu, ceny trzody chlewnej mogą być wyższe o 6 - 14% niż w tym samym miesiącu 2016 roku.

Uwzględniając wahania sezonowe, Zespół Ekspertów prognozuje, że do czerwca 2017 roku ceny skupu żywca wieprzowego mogą kształtować się na poziomie **5,20 - 5,60 zł/kg**.

Rynek wołowiny i cielęciny

W Polsce, po akcesji do UE, zwiększa się pogłowie bydła młodego (w wieku do 2 lat), a w drugiej połowie 2016 roku zahamowana została dotychczasowa spadkowa tendencja w pogłowie bydła starszego (w wieku powyżej 2 lat). Zgodnie z danymi GUS, opublikowanymi w styczniu br., w grudniu 2016 roku (według wstępnych danych GUS) pogłowie bydła ogółem liczyło 5985 tys. sztuk i było o 3,9% większe niż przed rokiem. Na skutek wzrostu pogłowia bydła opasowego oraz wzmożonej redukcji krów w pierwszej połowie 2016 roku produkcja żywca wyniosła niecałe 970 tys. ton. Biorąc pod uwagę stan i strukturę pogłowia pod koniec 2016 roku, można przypuszczać, że w 2017 roku nastąpi dalszy wzrost produkcji wołowiny, lecz dynamika będzie mniejsza. Analitycy ARR prognozują, że w 2017 roku produkcja żywca wołowego może przekroczyć 980 tys. ton i będzie o około 1% większa niż w 2016 roku.

Większość (87%) eksportowanego mięsa wołowego i cielęcego kierowana jest do krajów Unii, przede wszystkim do Włoch (22%), Niemiec (15%) i Holandii (11%). Wśród krajów nienależących do UE, głównymi importerami wołowiny z Polski były: Izrael, Bośnia i Hercegowina oraz Turcja. W całym 2016 roku eksport produktów wołowych i cielęcych wyniósł ponad 430 tys. ton, o 3% mniej niż w 2015 roku. Z uwagi na przewidywany wzrost produkcji wołowiny w 2017 roku, ocenia się, że przy utrzymującym się popycie eksportowym wywóz produktów wołowych i cielęcych z Polski będzie nieco większy niż w 2016 roku.

Import wołowiny do Polski był niewielki. Zwiększył się natomiast zarówno przywóz mięsa, jak i żywca, w tym zwłaszcza cieląt (o 8% więcej niż przed rokiem). Ocenia się, że import w 2016 roku wzrósł do 54 tys. ton, z 45 tys. ton w 2015 roku. W 2017 roku tendencja wzrostowa w przywozie produktów wołowych i cielęcych prawdopodobnie zostanie utrzymana.

W Polsce od 2012 roku spożycie wołowiny ma marginalne znaczenie w całkowitej konsumpcji mięsa (około 2% udziału w strukturze spożycia mięsa i podrobów) i kształtuje się na poziomie 1,2 - 1,6 kg na mieszkańca. W związku z poprawą sytuacji dochodowej ludności, analitycy ARR przewidują, że konsumpcja wołowiny w 2017 roku będzie na poziomie zbliżonym do roku 2016 roku i może wynieść 1,4 kg na mieszkańca.

Z uwagi na duży udział eksportu w zagospodarowaniu krajowej produkcji (około 90%), ceny żywca wołowego w Polsce są w dużej mierze zależne od cen w UE i od kursu euro. W tej sytuacji przewiduje się, że ceny skupu bydła w czerwcu mogą kształtować się na poziomie o 9% wyższym od wyjątkowo niskich cen notowanych w grudniu 2016 roku.

Uwzględniając wahania sezonowe, Zespół Ekspertów prognozuje, że do końca czerwca 2017 roku ceny skupu żywca wołowego (bez cielęcego) mogą kształtować się następująco:

bydło ogółem 6,00 - 6,40 zł/kg,
młode bydło rzeźne 6,30 - 6,70 zł/kg.

Rynek drobiu

W 2016 roku, w Polsce odnotowano dynamiczny wzrost produkcji żywca drobiowego. Szacuje się, że produkcja żywca drobiowego w 2016 roku wyniosła ponad 3,3 mln ton (2,3 mln ton mpc.) i była o 17% większa niż przed rokiem. Rozwój produkcji wynikał z możliwości zwiększenia sprzedaży zagranicznej, a w mniejszym stopniu ze wzrostu popytu wewnętrznego. Równocześnie do zwiększenia produkcji zachęcała opłacalność

produkcji, utrzymująca się pomimo niskich cen zbytu. Utrzymujący się w 2016 roku dynamiczny wzrost krajowej produkcji drobiarskiej skutkowało dalszym spadkiem cen drobiu w Polsce. Według danych GUS, w grudniu 2016 roku średnia cena żywca drobiowego w Polsce wyniosła 2,53 zł/kg i była o 5% niższa niż przed rokiem.

W 2017 roku przewidywany jest dalszy wzrost produkcji drobiu. Jednak uwzględniając utrzymujący się spadek cen i malejącą rentowność produkcji, przewiduje się, że dynamika wzrostu ulegnie redukcji do ok. 5%.

Eksport asortymentu drobiowego w 2016 roku wzrósł o 19% - do ponad 12 mln ton. Dynamiczny wzrost eksportu wynikał przede wszystkim z utrzymującej się konkurencyjności cenowej polskiego drobiu na rynku unijnym. Do wzmożonej sprzedaży zachęcał również poziom cen eksportowych, który przewyższał ceny uzyskiwane na rynku krajowym.

Na rynek unijny wyeksportowano 0,9 mln ton asortymentu drobiowego (wzrost o 16%), co stanowiło 80% sprzedaży zagranicznej. Najważniejszymi rynkami zbytu dla krajowego mięsa drobiowego w UE były: Niemcy (16% udział w eksporcie), Wielka Brytania (9%), Czechy, Holandia (po 7%) oraz Francja (6%). Wywóz na rynki pozaunijne zwiększył się do 0,2 mln ton. Było to o 34% więcej niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Głównymi odbiorcami, poza UE, były: Ukraina, Hongkong oraz Chiny.

Przewiduje się, że polski drób będzie nadal konkurencyjny cenowo i jakościowo na rynku unijnym, co będzie stymulowało dalszy wzrost eksportu. Tempo wzrostu będzie prawdopodobnie wolniejsze niż w 2016 roku z uwagi na możliwe ograniczenie eksportu do krajów pozaunijnych. Przewiduje się, że w 2017 roku eksport drobiu wzrośnie o 3%, do 1,3 mln ton.

Import drobiu do Polski uzupełnia ofertę krajową. Szacuje się, że w 2016 roku przywieziono do Polski 140 tys. ton drobiu (o 20 tys.

ton więcej niż w roku poprzednim). Prognozuje się, że w 2017 roku wolumen eksportu będzie zbliżony do szacowanego na rok 2016.

Właściwości dietetyczne oraz łatwość przygotowania do spożycia wpływały na dynamiczny wzrost konsumpcji mięsa drobiowego w ostatnich latach. W 2016 roku, zgodnie z szacunkiem IERiGŻ-PIB, zwiększyła się o 1,4 kg, do 28,5 kg na mieszkańca. Przewiduje się, że w 2017 roku konsumpcja drobiu wzrośnie do 29 kg na mieszkańca (o 2%), do czego przyczyni się niski poziom cen detalicznych mięsa oraz jego konkurencyjność wobec mięsa czerwonego.

Przewidywany dalszy wzrost produkcji żywca drobiowego na rynku krajowym, przy ograniczonych możliwościach wzrostu eksportu, przyczyni się do utrzymania cen kurcząt brojlerów na niskim poziomie. Czynnikiem ograniczającym spadek cen będzie rosnąca konsumpcja tego mięsa w Polsce i w UE.

Prognoza cenowa, przygotowana przez Zespół Ekspertów w wariacie uwzględniającym opóźnienie rozprzestrzeniania się grypy ptaków w Polsce, a także przy założeniu uwzględniającym wahania sezonowe przewiduje poziom średnich krajowych **cen skupu kurcząt brojlerów do czerwca w granicach 3,30 - 3,50 zł/kg.**

Rynek mleka

W Polsce, w pierwszej połowie 2016 roku, na skutek dalszego pogorszenia opłacalności produkcji mleka, nasiliła się redukcja pogłowia krów mlecznych. Była ona większa niż w latach 2008-2009, tj. w okresie poprzedniego globalnego kryzysu na rynku mleka. W drugiej połowie 2016 roku utrzymująca się od 2009 roku spadkowa tendencja została przerwana. Według danych GUS, w grudniu 2016 roku stado krów mlecznych liczy-

ło 2 160,5 tys. sztuk, o 1,2% więcej niż rok wcześniej. Ocenia się, że produkcja mleka w 2016 roku była zbliżona do notowanej w 2015 roku i wynosiła 12,9 mld litrów. W pierwszej połowie 2016 roku notowano dalszy dynamiczny wzrost dostaw mleka do skupu, jednak w drugiej połowie roku uległy one zmniejszeniu. Ogółem w 2016 roku do podmiotów skupujących dostarczono 10,8 mld litrów mleka, o 2% więcej niż przed rokiem. W 2017 roku skup może przekroczyć poziom 11 mld litrów.

Na skutek niższych niż rok wcześniej cen detalicznych i poprawy sytuacji dochodowej ludności w 2016 roku, bilansowe spożycie mleka i jego przetworów, według IERiGŻ-PIB, wzrosło o około 3% (o 6 litrów), do 219 litrów na mieszkańca. W 2017 roku konsumpcja mleka prawdopodobnie ukształtuje się na poziomie zbliżonym do roku minionego i może wynieść 220 litrów na mieszkańca. Przewidywana stabilizacja spożycia będzie efektem spodziewanego ożywienia eksportu w warunkach niewysokiej dynamiki wzrostu krajowej produkcji mleka i wzrostu cen detalicznych artykułów mleczarskich.

W wyniku utrzymania się koniunktury na światowym rynku mleka oraz rosnącego popytu na surowiec, w Polsce, w pierwszej połowie 2017 roku, ceny zbytu produktów mleczarskich i ceny mleka mogą być zbliżone do odnotowanych w grudniu 2016 roku. Będą znacznie wyższe od niskich cen z analogicznych miesięcy 2016 roku.

Ceny mleka w czerwcu 2017 roku mogą być wyższe o 28-37% niż rok wcześniej. Zespół Ekspertów, uwzględniając wahania sezonowe, przewiduje poziom skupu mleka w granicach 128,00 - 137,00 zł/hl.

Na podstawie materiałów ARR opracował Tadeusz Plichta